

Tarinan aineksia

Tarinalla on aina **tarkoitus**. Se opettaa, auttaa muistamaan, siirtää perinnettä, myy. Tarinalla on **aihe**.

Ihmisen tarina, suvun, yhteisön tarina, esineen, talon, maan, yrityksen tarina.

Tarina käynnistyy, **kun joku haluaa jotakin**, ja joku toinen asettaa tielle esteitä.

Tarinalla on alku, keskikohta ja loppu.

Tarina vastaa kysymyksiin **mitä, missä, milloin, kuka, miksi, miten**.

Menestystarina, sankari, uhri, ahneen loppu, tuhkimo, ylpeys ja lankeemus.

Rakenne sama anekdoottista saagaan.

Tarinaan vain **tarpeellinen määrä** henkilöitä, toiminnan kannalta oleelliset. Roolita!

Onko tarinassa **vihollinen**, auttaja, petturi, suunnannäyttäjä, rahoittaja?

Tarinassa on **jännite** - jotakin mitä lukija odottaa, toivoo, pelkää.

Jäsennykseen:

Aikajana. Kronologisesti etenevälle viivalle vuosiluvut tapahtumineen.

Rinnakkaisviivoja: yhteiskunnan suuret muutokset, jotka vaikuttavat henkilöiden elämän taustalla. Lakimuutokset, tapain muutokset, arkihavainnot, muodit, aatteet.

Henkilögalleria. Piirrä joukot ja heille suhteet. Sukupuu apuna.

Sisällysluettelo. Mistä kaikesta aiot kertoa? Miten jakaisit aineiston?

Esipuhe. Mikä on tarinasi tarkoitus, miksi siihen ryhdyit?

Kerronnan keinoja:

Mikä on tarinan **viesti lukijoille**? Mitä haluat sano?

Houkutteleva **aloitus**: tärkeimmät temaattiset asetelmat, henkilöt, tavoitteet.

Mitä **ristiriitoja** tarina käsittelee? Perintö, koulutus, naisen asema, politiikka.

Näkökulma: kuka puhuu? etäinen luennoitsija, havainnoiva osallistuja, minäkertoja

Ympäristö: missä paikoissa, rakennuksissa, maastossa tapahtuu? Opettele kuvailemaan.

Henkilöt: miten loihdit eloon, annat luonnetta, kerrot toiminnasta, tunteista?

Dialogi: miten ihmiset puhuvat, repliikkejä, kirjoja, pöytäkirjoja, sananlaskuja?

Havainnot: mitä näkyy, kuuluu, haisee, maistuu, tuntuu? Valokuvat, maisemat, tavarat, vaatteet, ruoat.

Aika: missä ajassa tapahtumat kulkevat, mitkä ovat ajan merkit?

Takautumat: mitkä menneisyyden seikat vaikuttavat nykyisyyteen? Miten siirryt, miten leikkaat tekstiä?

Kohtaus: lyhyt tapahtuma, joka kuvaa henkilöä, ristiriitaa, teeman kiteytystä.

Juoni: mikä on tapahtumien kulku, syntykö kuva väistämättömistä syistä ja seurauksista? Mitkä asiat, ilmiöt, teemat ja ihmistyypit toistuvat? Löytyykö logiikkaa?

Käännekohta: mikä muuttaa henkilön, olosuhteet, pakottaa toimimaan?

Mieti kirjoittajan rooliasi. Kiinnostavatko faktat, täsmällisyys, loogisuus? Vai haluatko loihdita eloon entisajan elämän ja ihmiset? Haluatko ymmärtää omaa taustaasi ja sen vaikutusta?

Kirjoita palasia. Aloita kiinnostavimmasta. Rajaa tapahtumia ja henkilöitä pois, keskity oleelliseen ja ilmaisevaan.